

Momente și schițe din actualitatea literară

Cezar Paul Bădescu

■ În *Adevărul* de vineri, 30 mai, Cezar Paul Bădescu publică un interviu cu Emil Brumar. Pentru istoria literară este interesant cum a devenit poetul de la Iași oniric. Iată: „M-am dus la Țepeneag cu primul volum de versuri, care se numea „Fluturi din pandișpan” și care n-a fost acceptat de cenzură. I-am dat lui Dimov volumul întreg. Eu dădusem cartea de vreo trei ani și nu apărea. Dimov era în vogă atunci, toți veneau la el. Mazilescu mai era, Vintilă Ivănceanu. Dimov mi-a citit volumul și a spus: Domle, ești oniric. Țepeneag era în bucătărie. L-a chemat și a zis și el: Da, domle, ăsta e oniric. M-au declarat oniric.”

Antoaneta Ralian

■ Dintr-un interviu cu proaspăt nonagenara Antoaneta Ralian, traducătoare prodigioasă în special din romanul american, interviu de Dora Pavel din *România literară* nr. 22/2014. La întrebarea „câți ani vă „dați” și care sunt simptomele prezervate ale acestei vârste ascunse?”, traducătoarea dă acest răspuns tonic, vioi, (auto)ironic: „Ce vârstă îmi percep și câți ani îmi „dau”? Când mă uit în oglindă, pârdașica de oglindă, îmi percep incredibila vârstă matusalemică pe care o împlinesc: 90 de ani (în zilele bune arăt de 89 și jumătate). De „dat”, nu-mi dau nimic, pentru că eu nu sunt prea darnică cu mine, nu-mi dau nici măcar „bună ziua”. De simțit, într-adevăr, mă simt ca la 30-40 de ani. De ce nu mai tânără? Pentru că vreau să evit nesăbuițele și băjbăielile tinereții, convulsiile sentimental-amoroase, suferințele wertheriene, febrilele căutări de identitate etc. La 30-40 de ani, te-ai așezat, știi, oarecum, cine ești și ce vrei. Așa mă simt. Și am prezervat, intacte, dragostea de viață – da, dragostea față de viața asta, care știe să fie și frumoasă, și urăcioasă, și arțagoasă ca o țafă de mahala cu mâinile proptite în șold –, dar și dragostea neclintită pentru profesiunea mea, pe care m-am străduit să n-o las să îmbătrânească odată cu mine; mi-am păstrat intacte apoi capacitatea de a mă entuziasma, de a admira tot ce ține de frumos, dar și dorința vie de participare, de a mă simți încă integrată în circuit, nemarginalizată, nerebutată, nedeconectată. Și mi-am păstrat intacte, sper, lentilele prin care disting partea umoristică, ludică a vieții ăsteia, hăde și bătrâncioase. Am pierdut, în schimb, așteptările, speranțele, partea „roz” a vieții”.

Adrian Alui Gheorghe

■ În perioada 11-14 iunie a.c., la Băile Herculane s-a desfășurat a XIV-a ediție a Colocviilor revistei *Reflex*, cu importantul poet Octavian Doclin în dublă postură de gazdă și moderator. Tema acestei ediții a fost: „*Despre poezia română contemporană. Poezia criticilor – Critica poezilor*”. Au comentat la temă sau au recitat din propria poezie scriitori importanți: Ion Pop, Mircea Bârsilă, Vasile Dan, Gheorghe Mocuța, Ioan Matiuț, Magda Grigore, Zoia Elena Deju, Zenovie Cârlogea, Toma George Maiorescu, Ion Cocora, Costel Stancu, Paulina Popa, Alexandru Ruja, Simion Dănilă, Mariana Pândaru, Nicolae Sârbu, Nicolae Irimia, Liubița Raicici, Eugen Bunaru, Marian Oprea, Alexandru Ruja, Adriana Weimer... Timp de trei zile, peste 50 de scriitori au trasat centrul literaturii române la Băile Herculane, pe malurile Cernei.

■ Adrian Alui Gheorghe este unul din puținii scriitori români preocupați de soarta literaturii în general, de a literaturii române actuale, dar mai ales de soarta poeziei române. Grija aceasta e manifestată și în rubrica sa *Liber pe contrasens* din *Bucovina literară*, nr. 3-4(277-278)/martie-aprilie 2014: Poeții cad prea lesne victime luciului de apă în care se oglindesc, ca primitivii pe vremuri, admirându-și chipul până în momentul în care un broscoi urât tulbură apa, tulburându-le și lor conturul chipului, expresia prea atent studiată. Și întotdeauna un broscoi urât pânzăște și tulbură apa!... Poetul de azi, de aici și de aiurea, vrea prea mult să țină locul poeziei sale, să se substituie textului: că altfel de ce s-ar face atâtea clasamente cu nume, în loc să se facă topuri cu texte”. Iată o observație nu doar interesantă, dar s-o percepem și ca pe o metodă igienică de a alcătui ierarhia poeziei române de astăzi. Nu e trecută cu vederea de AAG nici poezia mizerabilistă: „Poezia fiziologică a făcut cerul să se golească de mister; fiziologia poeziei a determinat apariția textelor care adună dejecțiile tuturor, individul poet fiind un fel de șef de tomberon. Cuvântul nu mai poartă simboluri, cuvântul duce gunoiul, spală lăturile, cuvântul devine cârpa de baie”. Din păcate, paragraful acesta este o oglindă fidelă a unui aspect al poeziei de astăzi.

DAD

Carte nouă

Marghiolița Huzum – *O viață de țărancă (Editura Fundației Sfinții Închisorilor, 2014)*, cu un cuvânt înainte de Costion Nicolescu.

Cartea aceasta are povestea ei, pe care o aflăm din Heretisirea Înalt PreaSfințitului Calinic, heretisire cu care se deschide cartea: „Pe la sfârșitul lunii iulie a anului 2010 m-am întâlnit în parcul Mănăstirii Argeșului cu Marghiolița Huzum, venită în drumeție pe plaiurile argeșene. Aveam să văd o cucoană zveltă și cu o voioșie rar întâlnită, descrețindu-și fruntea de îndată ce te-a învăluit cu rostirea sa inconfundabilă. Rar mi-a fost dat să aud o limbă mai voinică și viu colorată! Dialogul a continuat cu o limpezime absolută, nedându-ți seama că această cucoană avea deja 80 de ani, după cum am aflat, spre surprinderea mea. Am gândit, de îndată, în timp ce Marghiolița Huzum își depăna cu măiestrie episoade din viața sa de țărancă zbuicumată, că ar fi bine să scrie cu mâna ei exact cum vorbește, vremea petrecerii sale în frumusețea acestei lumi văzute...” Așadar, îndemnul IPS Calinic au așezat-o la masa de scris pe octogenara Marghiolița Huzum, care dă seamă în mai bine de 200 de pagini de întreaga ei viață și într-o limbă care redă graiul moldovenesc cum nu se poate mai exact. Cartea cuprinde și un dicționar de regionalisme, la fel de pitoresc în sine: *coștereață* – coteț, *cudercă* – un soi de strugure, *pichire* – o țesătură, *păring* – nutreț etc.

REZULTATELE CONCURSULUI NAȚIONAL DE POEZIE ȘI INTERPRETARE CRITICĂ A OPEREI EMINESCIENE

„PONI LUCEAFĂRUL...”

ediția a XXXIII-a, 15 iunie 2014, Botoșani

Juriul celei de a XXXIII-a ediții a *Concursului Național de Poezie și Interpretare Critică a Operei Eminesciense „Poni Luceafărul...”*, format din: Liviu Apetroaie, ed. Junimea Iași, Cassian Maria Spiridon, Ed. Revistei „Convorbiri literare”, Ed. Timpul, revista „Convorbiri literare”, Călin Vlasie, ed. Paralela 45 Pitești, Nicolae Tzone, Ed. Vinea, București, Daniel Corbu, Ed. Princeps Multimedia, rev. „Feed back” Iași, Gavril Țărmure, Editura Charmides, Bistrița, Valentin Ajder, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, Liviu Ioan Stoiciu, rev. „Viața Românească”, George Vulturescu, rev. „Poesis”, Satu Mare, Lucian Vasiliu, rev. „Dacia literară”, Iași, Marius Chelaru, rev. „Poezia”, Adrian Alui Gheorghe, rev. „Conta”, Piatra Neamț, Vasile Spiridon, rev. „Ateneu”, Bacău, Sterian Vicol, rev. „Porto franco”, Galați, Ioan Moldova, rev. „Familia”, Oradea, Ioan Radu Văcărescu, rev. „Euphorion”, Sibiu, Lucian Alecsa, rev. „Hyperion”, Botoșani, Gellu Dorian, rev. „Țara de Sus”, secretariat Nicolae Corlat, avându-l ca președinte pe Ion Pop, în urma lecturării lucrărilor sosite în concurs, a decis acordarea următoarelor premii:

SECȚIUNEA CARTE PUBLICATĂ

Premiul „Horațiu Ioan Lașcu” al Filialei Iași a Uniunii Scriitorilor din România - poetului **Vlad A. Gheorghiu**, pentru cartea *fratele mut. la nord apa e curată*, ed. Paralela 45, 2013; Premiul Uniunii Scriitorilor din R. Moldova poetului **Virgil Botnaru**, pentru cartea *Return to Innocence*, Casa de pariuri literare, 2013.

SECȚIUNEA MANUSCRISĂ

Premiul Editurii Paralela 45 și al revistelor „Viața Românească” și „Euphorion” - poetei **Maria Pilchin**, din Chișinău; Premiul Editurii Junimea și al revistelor „Vatra” și „Dacia literară” - poetei **Hristina Elena Popa**, din Târgu Mureș; Premiul Editurii Timpul și al revistei „Convorbiri literare” - poetei **Ioana Codruța Tudoriu**, din Brăila; Premiul Editurii Vinea - poetei **Irina Lucia Mihalca**, din București; Premiul Editurii Princeps Multimedia și al revistei „Feed back” - poetului **Ștefan Lujinschi**, din Piatra Neamț; Premiul Editurii Charmides și al revistelor „Verso” și „Infinitesimal” - poetei **Alexandra Vatamanu**, din Botoșani; Premiul Editurii Eikon - poetei **Carmen Nicoară**, din Cluj; Premiul revistei „Familia” - poetei **Cristina Maria Botâlcă**, sat Gruiu, jud. Ilfov; Premiul revistei „Argeș” - **Andra Elena Rotariu**, din Piatra Neamț; Premiul revistei „Poesis” - poetei **Alexandra Eugenia Zorilă**, din Botoșani; Premiul revistei „Poezia” - poetului **Ionuț Bogdan Cărăușu**, din Botoșani; Premiul revistei „Conta” - poetei **Otilia Iuliana Oniciuc**, din Botoșani; Premiul revistei „Ateneu” - poetei **Irina Maria Stoleru**, din Botoșani; Premiul revistei „Porto Franco” - poetei **Anada**; Premiul revistei „Țara de Sus” - poetului **Vlăduț Ionuț Crețu**, din Botoșani.

SECȚIUNEA INTERPRETARE CRITICĂ A OPEREI EMINESCIENE

Premiul revistei „Convorbiri literare” - eseistei **Irina Hăilă**, din Botoșani; Premiul revistei „Dacia literară” - eseistei **Olivia Mădălina Gheorghiu**, din Botoșani; Premiul revistei „Poesis” - eseistei **Diana Maria Lupuleac**, din Botoșani; Premiul revistei „Hyperion” - eseistei **Diana Nanu**, din Bălți, R. Moldova; Premiul revistei „Poezia” - eseistului **Daniel Sascău**, din Bacău; Premiul revistei „Porto franco” - **Iuliana Caraghin**, din Bacău.

Manifestările de la Botoșani, Ipotești și Vorona, dedicate omagierii a 125 de posteritate eminesciană, au inclus în programul lor și decernarea a încă două premii importante. Astfel, Premiul pentru traducere și promovarea operei eminesciene în străinătate, a fost acordat cercetătoarei italiene Gisele Vanhese, pentru cartea „*Luceafărul*” de *Mihai Eminescu. Portretul unei zeități întunecate*, Ed. Timpul, Iași, 2014, carte apărută inițial în limba franceză la Editions Universitaires de Dijon, și Premiul EMINESCU - 125, acordat poetului Ion Pop, pentru întreaga operă poetică.

Sărmana cronică literară

Dumitru Augustin Doman: *În jumătatea de veac de cronică literară, ați întâlnit autori care nu suportă niciun fel de rezervă față de cărțile lor, nici când dau semne vădite de manierism sau de regres? Sau editori, promotori ai celor de mai sus, și care, din această postură, îi socotesc de neatins. Cum reacționați?*

Cronica literară: o speță care, iată, se dovedește perenă. Din fericire, deoarece ea constituie o primă instanță de triere a cărților, în virtutea criteriului, firește cu o inevitabilă aproximație aplicat, al valorii. Asemănătoare unui examen de admitere. Nu toți cei admiși într-o instituție de învățământ o absolvă, puțini intră în setul premianților, dar selecția inițială e obligatorie, nu-i așa? Cronica literară, ilustrând ceea ce se cheamă critică de întâmpinare. Un episod dificil în viața ei l-a reprezentat voga metodelor structuralist-semiotice, când "impresionismul" criticii curente, de sorginte interbelică, făcea o rea impresie, a ceva "depășit", "demodat". Măsurată pieziș de snobismul metodologic, ea părea gata-gata de pensionare. Dar nici autoritățile comuniste nu se omorau cu bunăvoință față de cronică. Spontaneitatea sa, naturalitatea reacției "pe viu" la concretul textului luat în considerare, ducând la un mozaic de aprecieri și atitudini mai puțin lesnicios de abătut pe făgașul gândirii unice, o făceau suspectă. Pe deasupra, foiletonul nu satisfăcea megalomania oficială. Modest ca întindere, săltând de la un subiect la altul, făcea concurență idealului opurilor masive, sistematice, "sintezelor" fie și indigeste. E drept că, în "epoca de aur", pentru a nu mai vorbi de anii anteriori în care închinarea la "realismul socialist" făcea legea, n-a prea produs istorii literare, *id est* "sintezele" fundamentale în domeniu. Din motive ușor deductibile. Ceea ce amplifică năduful împotriva cronicii mobile, cu un gabarit textual restrâns, aidoma unui vehicul ce-și găsește fără greutate drumul între mastodonții greoi ai traficului... Cum stau lucrurile azi? Îndărătnica specie mai are de trecut un examen, cel al raportării la așa-numitul postmodernism. Un alt concept, nescutit nici acesta de apetitul unor originalități exclusiviste, dar pe care foiletonul nu pare a-l contrazice. Dimpotrivă. Întrucât pluralitatea de opinii, descentrarea, fragmentarismul, fluxul continuu pe care le conține pot fi îndată recunoscute drept mărci ale perspectivei postmoderne. Nu vine cumva multîncercata practică a cronicii chiar în întâmpinarea filosofiei postmodernismului? Străină de fixitate, de riscurile stagnării într-un trecut clasat, cronică e un proces în proces. Cel al unui curs continuu al producției literare, îmbrățișat într-o cheie evaluatoare a propriului său curs. Iată câteva cuvinte ale lui Gianni Vattimo, din cartea sa **Sfârșitul modernității**: "Sfârșitul modernității nu înseamnă că nu mai au loc evenimente, ci că evenimentul nu e considerat ca având loc pe o linie unitară a istoriei gândită ca progres unic. (...) Postmodernitatea este epoca unei gândiri nu atât a fragmentării, cât a pluralității". Judecată, între altele, aptă a acorda o viză de trecere cronicii pe teritoriul nou-vechi al noii totuși "paradigme epistemologice".

Să trecem acum de-a dreptul la chestiunea pe care mi-o puneți. Cea a relațiilor scriitorilor cu cronică. E de presupus că aceștia o urmăresc fie și cu o minimală curiozitate, cu toate că unii afișează un dezinteres cochet-decorativ. Pretinzând că nu-i (mai) interesează. Cam așa cum un tînăr se dezice de jocurile copilăriei sau un matur de frământările juneții. "Cronica nu e feblețea mea", mi se confesa deunăzi o autoare trecută sensibil de ceea ce se cheamă a doua tinerețe. Dar care, mi-am dat seama, așa cum ai întrezări ceva printr-o ușă rămasă întredeschisă, palpită încă la reflexul persoanei d-sale în oglinzile publicisticii. Nu-l pot uita pe Petru Creția, care, după cum, dacă-mi aduc bine aminte, v-am mai relatat, făcea o figură similară. După ce mă încredințase că i-ar fi cu totul indiferente comentariile de care ar avea parte în presă, mi-a dat de înțeles că ar dori o cronică din parte-mi la ultimul său volum ce mi l-a înmînat. Un joc melancolic care nu m-ar fi putut indispune la o personalitate precum autorul **Norilor**. Alții nu-și ascund însă sincera apetență pentru cronică. I. Negoțescu, bunăoară, nu se da în lături a insista să

scriu despre aparițiile sale editoriale. Precizînd, pe un ton amical, chiar încadrarea în timp și periodicul în care ar fi vrut să fie publicată cronică mea. Cum m-aș fi putut indispune? Atunci când există o congruență între aspirația unui autor de-a deveni obiectul unei recepții favorabile și aprecierea favorabilă, de nu fără ocol admirativă, a comentatorului vizat, toate sînt în bună regulă...

Din nefericire, cronicarul literar n-are a face doar cu autori admirabili. Problemele încep a se ivi atunci când insistențele vin din partea unor condeieri poftind elogi pe care exigența critică nu le-ar putea emite în cazul lor. Grație acestora, sărmanul critic intră într-un Purgatoriu. Telefoane peste telefoane, convorbiri prelungite cînd nu ai timp de ele, simularea unui interes vădit artificios față de "ce mai faci", "cum ai călătorit / vei călători", "ce citești / scrii / corectezi", "cum stai cu sănătatea", într-un evantai al amabilităților ce se deschide parcă fără fine. Scriptorul cu pricina nu ezită a se erija în prieten, binefăcător, bodyguard de ocazie. Îți oferă diverse servicii, unele umilitoare, pe care nu le-ai putea accepta. Se arată gata a coborî statutul demnității nespun de jos. Cîteva variante ale sale din țară, dar și din afară, au ajuns a mă terifia de-a dreptul. Chiar dacă nu răspund totdeauna la apelurile telefonice (nu pot a nu-mi menaja măcar ceasurile de scris), inoportunii găsesc mai totdeauna prilejul a se strecura în preajma mea. Măcar prin scrisori sau prin intervenția terților, "prelucrați" în sensul doleanței lor. Cum ar fi mai bine să procedez? Să le spun fără ocol că n-am nici dispoziție, nici timp de relațiile de acest tip agasant? O primară politețe mă oprește. Să le comunic cu franchețe că scrierile lor sînt pur și simplu mediocre? Ar fi poate mai util, însă ceva mă oprește iarăși. S-ar putea să-i rănesc peste măsură. Nu mă îndur a înfinge cuiul unei asemenea sentințe în țesutul sensibil la culme al ființei fie și pseudoliterare. Prefer aluzia, parafraza formal cruțătoare. Poate că e o slăbiciune, dar am simțămîntul că a spune unui literat prezumțios "n-ai talent, îți pierzi timpul scriind" e ca și cum l-aș palmui...

Și acum îngăduiți-mi două ilustrații în text: o distinsă poetă/ eseistă, multă vreme trăitoare la Paris, a perseverat ani în șir în dorința d-sale de-a o cautionsa ca poetă. Cărți cu dedicație, de-o virtuozitate tușantă, cîte o scurtă epistolă nostalgică arătau limpede încotro bătea. Versurile d-sale, nimic de zis, onorabile, înfățișau însă o extensie verbală excesivă, evitînd nucleele de concentrare așteptate, în favoarea unei nepotolite porniri speculative. Lungind vorba, făceau concesii inoportune modului eseistic. Am scris în cele din urmă despre ele. Punîndu-mi relativă decepție pe cît posibil în surdina, cu o prețuire ce n-avea însă cum să atingă încîntarea. Au trecut alți ani, destui, de atunci, în decursul cărora autoarea semipariziană nu și-a mai amintit de mine... Asta ar figura latura delicată, cum ar veni, a nemulțumirii auctoriale. Însă există, vai, și una întărită, arțăgoasă. Un june poet (care se pare că n-ar mai fi chiar atît de june) îmi trimite recent, pe adresa de e-mail, un șirag de muștrări și un soi de somație. La curent, cum nu mă așteptam, cu activitatea mea, însă nu și cu numele meu, începe prin a se mira de inexistența unui răspuns, pentru a ajunge la "concluzia" că... nu e în ordine: "Stimate domnule Grigore (sic!) Grigurcu, am citit interviul pe care vi l-a luat Alexandru Petria și am înțeles de ce nu răspundeți la mesaje (sic!). Credeam că nu vă merge adresa de e-mail, dar din moment ce trimiteți aforisme și articole revistelor din țară, am ajuns la concluzia că primiți foarte multe mesaje (sic!) și răspundeți doar persoanelor pe care le cunoașteți (sic!)". Cum îmi permit, mă rog, să nu mă ocup prompt de d-sa? Ce contează nicaiva limite umane care l-ar putea împiedica pe un critic să scrie despre *toți* autorii ce i se adresează, dacă ei sînt puzderie? Cum, atîta timp cît nu iau exemplul altora cu care nevricosul solicitant se află într-o

prețioasă corespondență? "Am sperat și eu de la dumneavoastră o critică corectă și aș fi vrut să vă trimit cărțile. V-am scris și pe Facebook, nu am primit răspuns. V-am scris pe e-mail, la fel. Mi-au răspuns Ana Blandiana, Daniel Corbu, Ion Simuț, au ales să scrie despre mine numai dumneavoastră sînteți de negăsit". Dar la urma urmei ce înțelege autorul în chestiunea prin noțiunea de "critică corectă"? Nimic altceva decît consacrarea propriei poezii, indicată, ca să nu mai rămînă niciun dubiu, cu majuscule. "Chiar îmi pare rău, pentru că voiam să vă arăt că cineva, din generația sub 40 de ani, are curajul să scrie POEZIE". La ce bună atunci expertiza subsemnatului, dacă condeierul își are deja pregătită una proprie, triumfală?

Un alt subiect: semnele de "regres" pe care le vădesc, la un moment dat, unii poeți, inițial comentați favorabil de cronicar. Să le consemneze ori ba? Regretabil, o scădere a potenței creatoare nu e imposibilă la un om de litere. Ea poate fi drastică, mergînd pînă la desfigurarea acestuia, ori mai discretă, păstrînd o manieră, liniaturile unei formule ce s-a impus. Cronicarul poate proceda în două feluri. Fie să-și notifice neted opiniile în relație cu scăderea intervenită, fie să tacă. A doua soluție avînd rostul unui menajament atunci cînd socotește că producția anterioară poate rămîne în picioare. E ca și cum te-ai face că nu observi că un om în vîrstă, respectabil, rostește vorbele mai anevoios ori are un tremur al mîinii care-i face să i se verse mîncarea pe haine. Petre Stoica, de pildă, s-a aflat în situația unei oboseli scriptice în ultimii ani ai vieții, apăsați de boală. Nu l-am abordat în această ipostază. La fel, Nora Iuga se află acum pe panta unui declin dezamăgitor. Mai complicat e cazul lui Emil Brumar. Poezia "angelică", dans de purități și delicatețiuri parcă fără sațiu, propusă de acest important poet, s-a văzut dublată pur și simplu de contrariul său, de o producție "fără perdea", delirant obscenă. Nu fără ca angelismul dominant, înscris într-o viziune puternic personală, e adevărat mai ostenit, să nu continue la rîndu-i. M-a surprins acest tip mai mult decît excentric de palinodie lirică.

Închei cu cîteva cuvinte referitoare la ceea ce am putea considera că este validitatea cronicii literare. E aceasta o simplă efemeridă sau altceva mai relevant? Nădăjduiesc că nu mă veți contrazice dacă voi afirma că o cronică a unui critic de seamă face mai mult decît un întreg tom fastidios, produs de un nechemat. Să zicem o cronică semnată de E. Lovinescu sau G. Călinescu, față de un op al lui Valeriu Răpeanu sau de întreaga "operă" a inenarabilului Ion Dodu Bălan, ca să ne situăm la extreme. Deoarece expresia critică e calitate, nu cantitate. Sînt exegeți ai noștri importanți în activitatea cărora a precumpănit cronică, de la Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu la I. Negoțescu. Respingînd în chip strident calitatea scriiturii, un Adrian Marino nu face oare figura unui Goliat năpustindu-se asupra cronicarului în principiu (dar și a poetului, a eseistului!) precum asupra unui David? Pe care aparent l-ar fi putut strivi, dar... fără să reușească? Deoarece ștafeta foiletonistică a fost preluată cu succes de slujitori dotați de diverse vîrste, pînă la actualii cronicari binecunoscuți precum Daniel Cristea-Enache, Paul Cernat, Cosmin Ciotloș etc. Nu vedem de ce n-ar fi îndreptățită cronică a intra și în substanța istoriei literare. Cu toate acestea obiecția circotașă că și-au tras o parte din materia foiletonistică în construcția istoriei li s-a adus atît lui G. Călinescu cît și lui N. Manolescu. Cît privește comportarea unor edituri de azi de-a nu tipări volume de cronică, aceasta mi se pare bizară. Aidoma acelor persoane ultrapedante care s-ar înveșmînta doar într-o singură culoare ori ar merge numai pe-o singură parte a străzii. Precizez, pentru a nu stimula cancanul, că nu e în cauză cel ce vă vorbește. Dar vreo doi-trei confrăți din provincie, care merită atenție, ni s-au plîns de o astfel de procedură. Mă gîndesc retroactiv, cu strîngere de inimă, că atari onorabile instituții ar refuza cărțile unor Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu, I. Negoțescu. Ba chiar pe E. Lovinescu sau G. Călinescu. Și o curiozitate. N-ar publica nici măcar un volum de cronici semnate N. Manolescu?

Din nefericire, cronicarul literar n-are a face doar cu autori admirabili. Problemele încep a se ivi atunci cînd insistențele vin din partea unor condeieri poftind elogi pe care exigența critică nu le-ar putea emite în cazul lor. Grație acestora, sărmanul critic intră într-un Purgatoriu. Telefoane peste telefoane, convorbiri prelungite cînd nu ai timp de ele, simularea unui interes vădit artificios față de "ce mai faci", "cum ai călătorit / vei călători", "ce citești / scrii / corectezi", "cum stai cu sănătatea", într-un evantai al amabilităților ce se deschide parcă fără fine.

Mircea Bârsilă

Mircea Bârsilă

Despre poezia lui Gheorghe Grigurcu

Începurile literare ale lui Gheorghe Grigurcu s-au aflat sub semnul poeziei. Înainte de a debuta editorial în critica literară (cu *Teritoriu liric*, 1972), publicase patru cărți de poezie: *Un trandafir învață matematică* (1968), *Trei nori* (1969), *Râul incinerat* (1971) și *Salută viața* (1972).

În pofida convingerilor (nutrite chiar de colegii din Generația 60-70) că adevărata vocație a sa este critica literară, poetul Gheorghe Grigurcu a continuat să scrie și să publice poezie, ajungând la un impresionant număr de cărți: peste treizeci. Între titlurile volumelor din care este alcătuită eminenta sa operă poetică se găsesc și acestea, scrise în lungul a trei decenii: *Înflorirea lucrurilor* (1973), *Rigoarea văzduhului* (1978), *Contemplații* (1984), *Cotidiene* (1986), *Un izvor bolborosind înăuntrul termometrului* (1996), *Nimic n-ar trebui să cadă* (1997) *Amarul Târg* (1997) *Spațiul dintre corole* (2000) *Natură moartă și vie* (2003)...

Dată fiind prejudecata că un autor nu poate să fie și critic literar și poet, s-a ajuns la situația în care faima criticului a eclipsat-o pe aceea a poetului.

La fel ca Petre Stoica, Gheorghe Grigurcu a optat încă de la început pentru o altă formulă lirică decât cea impusă și cerută de canonul poetic al vremii (și de cele care au urmat). Orientarea spre înnoirea formală a discursului poetic și spre insolitarea expresiei în baza unor procedee menite să contribuie la modernizarea concepției despre poezie a fost susținută de adoptarea și asimilarea în propriul sistem poetic a unor modele oferite de scriitura occidentală, în special cea franceză. Între constantele poeziei lui Gheorghe Grigurcu se numără, într-o ordine aleatorie: simplitatea sintactică, finețea scilpitoare a detaliilor semnificative, fapt ce vadește o autentică vocație de „bijutier”, o atitudine rece, alexandrină, în actul de transfigurare a realului, livrescul ca expresie a trecerii impresiilor „trăite” prin laminorul meditației septice și al exigențelor de factură culturală, concentrarea mesajului, notația proaspătă, autenticistă, de o maximă concretețe, rafinarea discursului fără a-l deposeda de elementul vital, de existențialul perceput direct, simbioza dintre tendința abstractizantă și priza la real și dintre sinceritate și ironie, mânuirea magistrală a discontinuității, ca procedeu liric, și o minuțioasă regie în cadrul căreia luciditatea stimulează elanul imaginativ, după cum ingredientul suprarealist potențează observația realistă...

Poezia intitulată „Nu scrie”, una dintre artele sale poetice, este elocventă în privința *facerii* – cu valențe suprarealiste – a tipului de poezie preferat și în care preponderent este fiorul metafizic: „Nu scrie, prinde doar tonul de care ai nevoie/ascultă-l fără efort/în vârtă între degete, împinge-l ușor/până la limita lui exasperată/cum un borcan, o frunză, un ceasornic/refă-l din memorie/umple-l cu gânduri mărunte/cum ai umple cu monezi o pușculiță/cu clipe inutile cum gângăniile delicate/ce te parodiază/confuntă-l fără sfială cu tot ce ai fost/cu tot ce n-ai fost niciodată/nu scrie, copiază doar/ca un școlar silitor Nimicul de-acasă”.

Un loc aparte între aspectele pe care poetica lui Gheorghe Grigurcu le refuză îl are patetismul. În „Sfaturi pentru mine însumi”, poetul aduce lămuriri suplimentare despre soiul de patetism pe care, totuși, îl acceptă, din când în când: „Să accepți, din când în când, patetismul ca pe o copilărie înduioșătoare a suferinței. Patetismul ca amintire”. Cităm integral două poezii, *Anii tineri* și *O adorabilii* în care este sublimat acest soi de patetism. Dacă în cea dintâi („Anii tineri cu pași/ridicol de mari/de parcă-ar umbla pe catalige/îi vezi și-acum uneori/cum umblă pe câmp/chiar și pe străzile periferice/ori prin scuarul abia înverzit//două-trei vise poartă la subțioară/nu mai mult//două-trei fraze-n gâtlejul clămpănitor//și cum strălucesc în soare/tepeni și deșirați/ca niște păpuși ce-au crescut/aidoma copiilor/care s-au jucat cu ele”), ironica reprezentare a anilor tineri camuflează fireasca nostalgie, în cea de adoua („O adorabilii oameni în vârstă cântați (defăimați?) de

e.e. cummings/atât de adorabili încât seamănă cu niște câni de bere vechi cu capace/cu-acele plante chircite într-un adăpost care și el se află/într-un adăpost etc./cu semințele negre uitate de-un veac încleștate cum lacăte/cu un radio gripat confuz (se-aud din el în răstimpuri zboruri/vechi de walkirii metalice)/cu un termometru vârat la subțioara trandafirului/cu chipuri de morți falși atât de bine imitați din plastic atât/de emoționant prohoditi/(glasul lor alb prăfos cum tencuiala căzută pe-ncălțăminte/ta lustruită proaspăt)” concretețea imaginilor și salturile imprevizibile de la un registru la altul al realității conferă discursului o prospețime și spontaneitate admirabile.

Aparenta seninătate din unele poezii cu tentă parodică pe tema timpului heracliteean este umbrită de sentimentul viclenei prezențe a sfârșitului, sentiment transpus liric, de pildă, în antologica poezie *Pisica*: „Cum stă acolo sus pisica/sub slava tavanului gata/a conversa cu oricine dintre noi/a conversa cu moartea//care se strecoară sub uși prin crăpătura ferestrei/la fel de liniștită cum o pisică/la fel de mulțumită de sine/în geamătu-i surd prevenitor//până când deodată înșfacă pisica/făcând dintr-o zi banală o tragedie/dintr-o tragedie o durere opacă//cui să-i poți spune ceva? cu cine să te întâlnești?/ în goala orbită a casei sau în întregul/trecut al tău uriaș o debara/umplută cu obiecte prăfuite/acel trecut în care orice lucru se grăbește/să reintre-n sine însuși/înainte chiar de a se-nsura înainte chiar/ca pisica să apară din nou în încăperea/ca și cum nu s-ar fi petrecut nimic”.

Desigur, poezia lui Gheorghe Grigurcu are nenumărate fațete, încât nu poate să fie „înghesuită”, prin schematizare, într-o anumită formulă. O direcție majoră a poeziei sale este ilustrată de poeziile în care fiecare vers echivalează cu o revelație. În acele poezii este evidentă dorința de a construi un discurs doar din elemente inalterabile. Din această categorie face parte și poezia *Inventar* alcătuită – la fel ca multe altele – din versuri independente, menite să ofere, sub semnul fragmentarismului, o amănunțită „inventariere” a diverselor aspecte mai mult sau mai puțin semnificative ale realității: „Izvor închis în frigider/vise cum pahare pline de lacrimi/cicatrici care privesc strada fără teamă/unelte agricole cu care lucrezi pământul din adâncul tabloului/nisip purtând răcoarea imaginației/ umbră țepănąă acoperită cu o puzderie de medalii/portocală care se dezgolește cum o femeie/diminează ce se risipește cum ceaiul dintr-un termos part/scoici rătăcind prin galaxii/vitrină cu gust proaspăt de fruct/frunză utilitară cum un ciorap/ cărți din care se scurge sânge”. Același procedeu utilizat, sub domnia imaginii, îl găsim și în *Ziua de sâmbătă*: „Ziua de sâmbătă e moale ca un ou /la dentist bolnavul își pierde cunoștința/ argumentele sunt dosite cum cartofii spre-a le crește prețul/izvorul luminii dintâi conține cianură/pustiul dinăuntrul obiectelor din odaie s-ntoarce pe partea cealaltă/moartea e-o moștenire perfect legală/ convingerile aidoma unor seringi se umplu și se golesc cu sânge”.

Prin astfel de texte, în care elementele amorfe nu au ce cauta, este infirmată teoria lui Laurent Jenny, din *Rostirea singulară*, potrivit căreia în discursul poetic cele două „instituții lingvistice”, aceea a „ariei de sens în așteptare” și cea a „evenimentelor figurale”, sunt la fel de importante. Aria de sens în așteptare (ce poate coborî până la gradul zero al expresivității) asigură reușita „infracțiunii” (a evenimentului figural). La fel ca florile de pe un covor, textul poetic – după cum susține Laurent Jenny – are nevoie de spații în care florile (figurile) să se vadă și care să le asigure pregnanța.

În privința ilustrării altor tehnici utilizate cu dexteritate și rafinament am selectat poeziile *Cuvinte veșnic nemulțumite* unde fiecare vers începe cu același cuvânt („Cuvinte veșnic nemulțumite/cuvinte al căror vacarm se privește-n oglindă/cuvinte care speră care se-mbracă prea gros/cuvinte care te supără cum ficatul cum

inima/cuvinte care transpiră cum scaunele la soare/cuvinte care rād în hohot cum geamurile sparte/cuvinte care se ridică imediat și-ți oferă locul/cuvinte care fac *strip-tease*/cuvinte multicolore imitându-te cum papagalii/cuvinte ce-aleargă prin tine ca pe-un teren de sport/cuvinte de la care nu mai aștepți nimic/cuvinte care te-așteaptă până la capăt ”), și poezia *Reverie* în care cuvântul **aceasta** și alte câteva forme ale pronumelui (adjectivului) în cauză au calitatea de elemente fixe care jalonează revărsarea imagistică și cea lexicală: „Către sfârșitul veacului trecut *această* iubire/cum o rochie vaporosă//*această* sudoare de-alcool *această*/lună tabagică//*acești* fluturi vâslind din aripile lor delicate/prin marea de-absint//*această* secreție din stomacul/unui soare uleios// *aceste* ciuperci grațioase moi/cum balerinele/*acest* poem din Verlaine/cum un mort cu gura deschisă” (s.n.).

În principiu, Gheorghe Grigurcu are o predilecție specială pentru *imagine*: imaginea obținută prin încordarea „inteligenței fabricatoare” în dependența ei de o sensibilitate de factură metafizică și de o fantezie aflată întotdeauna în vervă. În interiorul unui asemenea sistem poetic, excesul de imaginație oglindește dispersiunea lumii interioare, iar apelul la suprarealism este justificat de nevoia revelației lirice a unor evenimente interioare. Pe de altă parte, frumusețea discursului poetic beneficiază de o dublă raportare la realitate – una *reflexivă*, concretizată în viziuni grave, și alta: *descriptivă*, ce evidențiază o extraordinară capacitate asociativă.

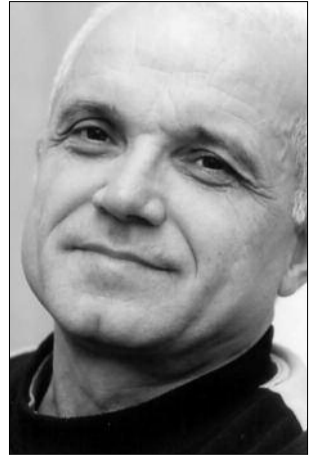
Domesticirea atitudinii negatoare față de realitate și acceptarea conciliantă a constrângerilor ei se constituie în poeme în care cuvintele alunecă unele pe lângă altele, fără efort, vrăjite parcă de *tonul* textului pe care îl slujesc: „Toate obiectele care/se zgâraie pe ele însele//și zgâraie apa-n care privesc/înfoiate-n proiecte ușor cabotine/dar cu nenumărate ascuțiri agere/cu ciocuri de vulturi și gheare/subțiri cum firul de păr//obiectele acestea care din când în când încremenesc/neștiind ce să facă//apoi se-nversunează împotriva propriei figuri/isterice intimidat/împurpurate de sângele dinăuntrul lor/ pe care-l risipesc pe nimicuri” (*Cotidiană*).

Ca poet din stirpea nonconformiștilor și a ingeniștilor, Gheorghe Grigurcu stăpânește la perfecție arta de a descoperi sau de a sugera existența unor relații ascunse între lucrurile lumii, producând, în consecință, comparații, metafore, analogii și versuri uimitoare: „acest poem ca un obiect/netrebuincios în sinceritatea lui de aur” (*Despre ce să scrii*), „o scriitură-n cordată lucioasă cum o armă” (*Numai o mare*), „o resemnare/a caselor care se duc la piață/a salcâmilor cu banii-n mână (*Vesperală*), „în undele râului pulsează un ceas/în ceas ticăie o garoafă” (*Excursie*), „o bijuterie adâncă precum o fântână” (*Sfârșit de veac*), „râul spală la debarcader/indispensabilii imenși ai dealului” (*Spre ora cincii*) „adjectivul de care stă rezemat un mulatru (*Izgonirea din Paradis*), „un mort se-ascunde într-un om viu/ și-l face să se simtă nemuritor” (*Metamorfoze*), „un embrion de ghips din care ies cornițe de melc” (*Peisaj*), „licărul stelei cum, o creion chimic scriind o adresă” (*Ar fi același*), „orele mergând îndărăt cum racii” (*Un recipient*), „Un spațiu real în timpul fictiv/al broșei tale galbene (*Idilă*), „o ancoră sărată linsă de boturi de viței” (*Singurătatea nu e inventată*), „azi tragedia și comedia au devenit sinonime/cei doi ochi prin care ne privește Dumnezeu” (*Și trâmbița pusă pe masă*) „și învierea care nu-i decât/ o după-masă-nsorită a morții” (*Amână*).

Lirica acestui poet singular și atât de important, prin insolitul său univers și prin diversitatea contribuției la înnoirea scriiturii poetice, a fost tratată superficial de critica literară al cărei interes s-a îndreptat doar spre experiențele ce se încadrau în canoanele postbelice. Este limpede, abia acum, că „temutul” critic literar are și o valoroasă operă poetică. În mod indiscutabil, Gheorghe Grigurcu este, la ora actuală, patriarhul poeziei noastre contemporane.

...Gheorghe Grigurcu are o predilecție specială pentru imagine: imaginea obținută prin încordarea „inteligenței fabricatoare” în dependența ei de o sensibilitate de factură metafizică și de o fantezie aflată întotdeauna în vervă.

De la apocalipsa personală a lui Valeriu Bârgău la „Sfârșitul lumii”

Liviu Ioan Stoiciu

Am conștientizat abia acum, când scriu aceste rânduri: Valeriu Bârgău s-a născut în același an cu mine, 1950, în aceeași zodie (el, pe 7 martie, eu pe 19 februarie, a Peștilor), în aceeași regiune, Bacău – el în satul Mileștii de Jos, comuna Parincea (la 30 de kilometri de municipiul Bacău), eu în comuna Dumbrava Roșie (la un canton; tata era detașat aici, la șantierul căii ferate care se construia către Bicaz), la 5 kilometri de municipiul Piatra Neamț. Părinții mei s-au mutat în 1951 la Cantonul 248 (locuință de serviciu; părinții ambilor mei părinți erau adjudeți), adică Halta Adjude Vechi, tot în regiunea Bacău, la 55 de kilometri de municipiul Bacău. E curios, am copilărit la nici 50 de kilometri distanță unul de altul: Valeriu Bârgău la Mileștii de Jos, eu la Cantonul 248-Adjude Vechi... E teribilă și o altă coincidență: eu mi-am pierdut mama când aveam 1 an și patru luni (a fost trăsniță în bucătăria de vară la 21 iunie 1951), iar lui Valeriu Bârgău i-a murit mama când avea 4 ani – nu e greu de înțeles că amândoi am avut parte de o altfel de copilărie, fără mamă (sunt convins că sensibilitatea noastră sufletească s-a accentuat din acest motiv, singurătatea crescând până la cer). În cazul meu, tata s-a recăsătorit (am avut mamă de a doua, cum se spune, cu care tata a avut patru copii, mie un frate și trei surioare; toți m-au protejat în noua familie), pe când în cazul lui Valeriu (și al sorei lui)... Bârgău a fost crescut de bunicii din partea mamei, părăsit de tată (care și-a format o altă familie). Totodată, fără să știm unul de altul, debutăm în presa regiunii Bacău, eu în pagina de cultură a ziarului *Steagul Roșu*, în 1967, iar Valeriu Bârgău în 1969 în revista *Ateneu* (recomandat de poetul Ovidiu Genaru și prozatorul George Bălăiță; apropo, eu n-am reușit să public în revista *Ateneu* în prima tinerețe, pur și simplu nu eram compatibil cu cei din redacția condusă de Radu Cârneli). Ne intersectăm destinele, apoi, și la nivel profesional – eu am fugit de la liceul militar (selectat la aviație) din Câmpulung Moldovenesc la începutul cursurilor din anul I (și am continuat la liceul teoretic – secția umană, la Adjude; bacalaureat, în 1967), Valeriu Bârgău a terminat școala militară de la Sibiu și a fost repartizat la Brăila, dar „a fost exclus în 1971 din rândurile cadrelor active ale MAI din cauza criticilor și poziției pe care a luat-o față de Tezele din iunie de la Mangalia ale C.C. al P.C.R. în ceea ce privește ideologia, restrângerea și controlul traducerilor din literatura străină etc.” (citez din biobibliografia lui). Eu în 1971 terminam stagiul

militar de un an și patru luni (venit voluntar să mă înrolez, în octombrie 1968, după ce au intrat trupele URSS și ale Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia, naiv, pregătit să merg pe front). Din 1971, ni se aseamănă iar viața: el e docher la Brăila, eu sunt miner la Bălan-Harghita, în 1972 Valeriu Bârgău vine la Hunedoara („muncitor necalificat” la combinatul siderurgic), eu vin la București, de la Miercurea Ciuc (de la ziarul *Informația Harghitei*), schimbând meserii, lucrând inclusiv la combinatul siderurgic „Republica”...

„În 1974, Valeriu Bârgău e laureat al premiului pentru poezie al revistei *Luceafărul a Uniunii Scriitorilor*. Totodată, începe o colaborare statornică la revista *Luceafărul sub îndrumarea poetului Ion Gheorghe*”. Interesant, în același an 1974 eu sunt prezentat de Ștefan Aug. Doinaș, în revista *Familia* (fără să fiu premiat), publicându-mi o pagină de poezie. Valeriu Bârgău a debutat editorial în 1978, premiat la Editura *Cartea Românească* pentru volumul în manuscris „*Floarea soarelui sau Mâna de lucru*” (pe când eu în 1978 am debutat cu un ciclu de versuri în „*Caietul debutanților – 1977*”, la Editura *Albatros*). „*Juriul care i-a acordat premiul era compus din Marin Preda, Ion Caraion, Mircea Ciobanu, Florin Mugur, Cornel Popescu*. În același an este laureat al Premiului UTC, pentru poezie”, mai citesc în biobibliografia lui. Eu am fost premiat la Editura *Albatros* în 1979, la concursul de debut editorial (în juriu cu Laurențiu Ulici, Constanța Buzea, Ștefan Aug. Doinaș, Gabriela Negreanu și Mircea Sântimbreanu), apărând în 1980 cu volumul „*La fanion*” (premiat în anul următor de Uniunea Scriitorilor)... Așa a fost să fie. Venind la zi, Valeriu Bârgău a dispărut la 3 ianuarie 2006 (la 55 de ani), trădat de inimă, eu mai băntui lumea, pe aici, de pomană...

Poet vizionar, Valeriu Bârgău a scris două cărți originale despre apocalipsă (cărți în felul lor profetice, în limbaj poetic, pline de simboluri, figuri, aluzii, metafore și alegorii, a căror interpretare poate avea sensuri diferite și care pot fi greu de înțeles): una, despre **Sfârșitul lumii** (e chiar titlul ei) și alta despre apocalipsa personală, intitulată „*Apocalipsa după Valeriu*” – aceasta tradusă, de față. **Apocalipsa după Valeriu** (apărută în 1996, la patru ani după „*Sfârșitul lumii*”), e dedicată emoțiilor, senzațiilor și trupului îmbolnăvit, gata să te trădeze în orice clipă, poetul având conștiința morții „înainte de termen”. Valeriu Bârgău scrie „*Cântece de substanță*”, unele cu subtitlul de „*senzații*”, altele

de „emoții” (cântece pierdute „*între substanță / Și o emoție puternică*”), altele pline de „simboluri”: „*Iscodeam adâncul în Peștera Bolii*”. Ce simte el în trup, în Peștera Bolii? „*Cineva bătea cu ciocănașe din lemn... // Ieșeam câte unul, cu mâinile ridicate / Împotriva spinilor albi-albaștri... // Acum aerul golit de sens se bălângăne / Printre oamenii transpirați, veniți să viziteze / Sala cavalerilor de demult*”, de exemplu. Sau, intrat într-o gheretă, în el însuși: „*În Ghereta unde și-au țesut păianjenii pânza, / E rece. O femeie blondă s-a retras pentru / A se ruga / Prin oglinda minții... // Încearcă să-i observe ochii în locurile întunecate / Ale oșelului / Dar nu descoperă decât liniile subțiri ale unei hărți / Ce conducea cu ușurință călătorii din alt veac*”. Sau poetul „*Închide ochii și vede pe dinăuntru / Moleculele reci / are senzația de putere*”. Transcriu un poem întreg:

CÂNTEC DESPRE SUBSTANȚĂ

(senzațiile)

Norii fierbinți sunt
încă departe și bezna
Ne umple de beatitudine.
Tabloul cu femeia și
Pruncul frumos ca un zeu.
Între țesăturile celor
două
Corpuri
Sângele cutreieră nestingherit.
Norii fierbinți
vântură bezmetici curtea
Interioră
Închid ochii și cad
pe treptele de piatră
Trupul meu sună
precum bronzul fără
De miez.
Îmi vine să râd și privind în
adâncul
Din spirala vârtejului
Am senzația că
o gură flămândă stă gata
Să mă înghită...

Voi reveni.

Semnal

„O ISTORIE POLITICĂ A LITERATURII ROMÂNE POSTBELICE”,

Editura RAO, 445 pag., autor Petre ANGHEL

O istorie politică a literaturii române postbelice”, scrisă de Petre Anghel, este mai mult decât o provocare. Distinsul scriitor și profesor are o triplă specializare – este doctor în filologie (cu o teză despre Mihai Ralea - 1978), este doctor în teologie – cu teza: „Influența literaturii sapiențiale asupra literaturii române” și doctor în sociologie. Din anul 1965 trăiește în mediile literare și culturale bucureștene, unde a avut șansa (mirabilă!) de a cunoaște îndeaproape trei personalități excepționale ale culturii contemporane, care i-au modelat spiritul și marcat caracterul:

Constantin Noica, Marin Preda și Petre Țuțea. Toate acestea, precum și capacitatea sa de a privi detașat fenomenul literar postbelic sunt atuuri care-i conferă lui Petre Anghel o perspectivă clară și critică în întreprinderea de față. După 1990, cu mici excepții (Ilie Bădescu, Theodor Codreanu și Mircea Martin – ale căror contribuții au fost minimalizate ori ignorate), încercările marilor critici literari de a analiza fenomenul pomenit au fost drapate de subiectivism și estetism, au menținut confuzia de valori, ocolindu-se, astfel, abordarea realităților istorice și „evaluarea

amestecului brutal al politicului în cultură”. Tot cu mici excepții, critica literară nu a „recuperat” autori valoroși, risipiți prin țară, care din motive politice au fost ignorați înainte de 1989 și nicicum nu s-a lăsat „sedusă” de fenomenele literare din provincie – adevărate oaze de rezistență morală, etică și estetică.

Scrișă cu „unelte” specialistului, respectând adevărul istoric, dar și cu nerv de romancier, „Istoria politică a literaturii române postbelice” este mai mult decât panorama unei epoci, este și un veritabil instrument de lucru pentru tinerii cercetători, o citești „cu

sete”, faci pauze și, deși ți se limpezește perspectiva asupra epocii, tot îți mai pui întrebări...

Petre Anghel a întrebat, a găsit o seamă de răspunsuri și le-a pus în această carte. Despre răspunsuri, Domnia Sa spunea, undeva, că „sunt ca eoul unui strigăt: nu știm dacă vor veni înapoi vreodată, dacă se vor întoarce cu puterea tunetului sau vor dispărea ca oftatul unui pustnic.” Nu pot să nu mă întreb și eu, la rândul-mi: de câtă recunoaștere se va bucura cartea de față, câtă neliniște va produce ea în „paradisul literar”?

AUREL SIBICEANU

litere

Alice Valeria Micu

Generația poetică 2000

Poetă cu destin întârziat, Alice Valeria Micu a debutat în 2011 cu *Mecanica sufletelor* (Ed. Brumar), urmat de alte două volume care jalonează calea maturizării: *Domino* (2012) și *Lumina din sângele meu* (2014, Ed. Eikon). Grupajul actual reunește într-o viziune unitară câteva poeme de dragoste. Sub acolada poemului erotic, de o senzualitate filtrată afectiv, poeta din Zalău își decantează, în fapt, emoții și stări lirice diverse, impregnate de dramatismul solitudinii („singurătatea cuibărită în oase”) într-un discurs omogen despre viață, iubire și moarte. Realitatea cotidiană este atrasă ca atare în poem („în mod realist”), însă epurată de zgura vieții banale prin înclinația ludică sau ușor ironică și recurs la imaginație/visare în cadrul unor pseudofabule „cu fericire”. (N.O.)

bumbacul cu diamante

cu fiecare bărbat pe care l-am iubit
aș fi vrut să am un copil
pe unii i-am ucis în somn
visând iubiri de culoarea cafelei
și iubirile s-au făcut cafea

până când îmi va trezi diminețile
cafeaua asta nu știu și nu vă întreb
ce să-mi spuneți voi
o să mă întrebați poate
câți copii am și eu nu știu dacă
trebuie să-i adun și pe cei fără trup
și pe cei din gânduri
visând iubiri cu miros de lavandă

bărbatul cu gust de pământ
s-a făcut pământ

ceilalți visează excursii exotice
și nu mă întrebați ce gust aveau
pot doar să mă împodobesc în gând
cu șirul de copii născuți doriți visați

rochia neagră de bumbac
merge perfect cu colierul acesta

și tu ca un orb

am alergat sute de maratoane
prin trupul tău întunecat
fără să am nici o victorie de vestit

îmi trag sufletul și fredonez
cântecele demodate doar pentru mine

știu că încep să semăn tot mai mult
cu o femeie singură
în timp ce tu nu mai semeni deloc cu tine
ci mai degrabă cu un *gps* neactualizat

nici o bătălie nu se duce pe câmpurile goale
iar eu continui să alerg un maraton nocturn
în aceeași versiune

vinul e sec și-mi alunecă
pe piele cu dezinvoltură
noaptea se lasă odată cu tine
alerg și carnea mi se face transparentă
dar nu mă văd străbătând
maratonul cel de pe urmă

trupul tău își pierde conturul treptat
cu fiecare dimineată
oboseala din suflet o mototolesc și-o arunc

sărută-mi vânătaia și dormi

scaunele cerului

lumile încep cu povara morților pe umeri
încerc să privesc norii
și azi îmi ajunge pământul lipit
de pantofii de piele

să nu mai auzi ploaia
să ascuți doar liniștea
cerului strecurat pe gaura cheii

când cuvintele ți se îngrămădesc
în plămâni se aude ecoul
unei frâghii cu douăsprezece noduri
așezată de fiecare Dumnezeu
pe scaunele cerului
în ziua de după moarte

și eu ca o surdo-mută

de fiecare dată când vii
mă bucur de parcă te-ai întoarce
viu și nevătămat de la război

lumina dintâi explodează în șoaptă
în urechea mea de surdo-mută

și tu ca un orb
pleci din nou

lego-poem

cu fiecare an
o bucată din tine
cel de ieri e înlocuită
cu o bucată din tine
cel de dinaintea morții

o inimă tânără
și un trup zbârcit
de neputințe
ridică ziduri
din umbre de lemn

înveți să trăiești
până-n ultima zi
cauți drumul spre fericire

târziu afli că fericirea e drumul

la celălalt capăt al trupului
o mână se joacă în nisip

pseudofabulă cu argint

palmele mi s-au răcit din nou
deși soarele îmi luminează pe jumătate chipul
buchetul mecanic nu-și oprește înflorirea
de la tine cum se vede iubirea
mi-ai arătat ușa spre mine
eu n-am curajul să deschid decât un singur
ochi

tu privești inelul de argint arcuit
dar vezi doar fetișcana cu ochii de două culori
pentru că viața e mai scurtă decât fericirea
nimeni n-a spus pentru mine vreodată
iubito mi-a fost dor de tine

pe tine te privesc cu celălalt ochi
aleg să văd doar bărbatul ce stă în dreapta mea
și construiește istorii târzii despre ziua de
mâine

poem de dragoste-n cetate

îți găsec bucuria și freamătul
în miezul ilicit al unei nopți
furate printre ziduri de cetate
acolo pietrele spun poeme
de dragoste în care se iubește
cu disperarea promisiunilor
aruncate ca un zar pe caldarâm

multe goluri erau printre viețile noastre
baloane luctoase în care
se oglindeau neîmpliniri și speranțe

poem de dragoste-n cetate
a fost primăvara aceasta
sunteți căsătoriți ne-au întreat

și cetatea înseamnă de-atunci tu
și trupul meu cutremurat
de foamea ta păgână

ce săni frumoși ai spus
ți-ai umplut gura cu sânul drept
eu m-am umplut de tine
ca o groapă de pământul reavăn
și clipa de fericire m-a făcut
atunci o femeie frumoasă

îmi scrii și ochii tăi răsar din
noaptea luminată ca un
craniu proaspăt dezgropat
de-o moarte nouă

îmi simt tinerețea prin piele
ca iarba ce crește inconștientă
din trupuri ostenite

ah cum mă strângi ai șoptit răgușit
m-am făcut tot mai mică împrejurul tău
ți-aș fi încăput sub gulerul cămășii
dacă noaptea n-ar fi fost atât de scurtă
și cetatea așa îndepărtată

iubirea nu mă sperie ci golul
cetatea n-are sens fără poemul ei de dragoste
scris într-o noapte și-o zi cât o lume

pseudofabulă cu tine

nu te învață nimeni
să trăiești în afara mea

între viață și moarte
între azi și mâine
între unu și doi
există un loc
unde ne mutăm
o dată pe săptămână
cu casele străbunilor
cu gliile mustind de iarbă
trăim
trăiesc
trăiești
îți împrumut ficatul
pentru câteva ore
îmi cedezi toate spaimele
de a nu trăi în întregime
fumezi o sută douăzeci de țigări
prin plămâni mei

un aer violet agonizează pe covor
te desprind cu greu din diafragmă
locul dintre unu și doi explodează
la o simplă atingere
a doua zi este mereu una
lipsită de formă un
rest de aer violet peste
clavicula dreaptă un
rest de aer violet peste
casele străbunilor un
rest de aer violet peste
iarba moartă și
ficatul ți se îngroapă
în cămașa ce-a stat câteva ore
pe scaunul meu

între o altă viață și o altă moarte
n-ai să mă găsești între
unu și doi vor fi mai multe locuri
și vei uita să trăiești în lăuntru
meu chiar dacă nimeni nu te-a învățat
să trăiești în afara mea

la gândul acesta nu mai știi
să respiri dar nu se termină
ziua nici noaptea nu mai începe
între azi și mâine e un soare istovit
mai trăim
mai trăiesc
mai trăiești
sau ni se pare măcar

între viață și
moarte

între azi și
mâine

între unu și doi

există un loc

unde ne mutăm

o dată pe
săptămână

cu casele
străbunilor

cu gliile
mustind de
iarbă

trăim

trăiesc

trăiești

îți împrumut
ficatul

pentru câteva
ore

îmi cedezi toate
spaimele

de a nu trăi în
întregime

PĂZITORUL DE CAPRE

În cele din urmă
fiecare merită doar ceea ce înțelege.
Să fi fost altădată
– cum mi-a ghicit bătrâna doamnă Lenor –
păzitor de capre în insula Patmos
pe vremea când zeii curgeau ca planoarele
ca porumbeii în Piața San Marc
iar Homer nu apăruse încă în lume?
Să fi fost într-o altă viață păstorul cel tânăr
păzitor de capre în insula Patmos?
Dacă nu de unde în atâtea flendurite duminici
viziunea muntelui stîncos cu ierburi și
mărăcinișuri
uscate în soarele arzător
și mirosul de lapte fiert din fața colibeii
și stîncă roșie cu umbra aruncată peste
foșnetul mării?
Dacă nu de ce acum după atâtea căderi în abis
scena filmică a tînărului păstor de capre
alergînd spre stîncă roșie
și zgomotul săgeții intrate în carne
și privirea neomenească a tînărului
îmbrobonat de mireasma morții?
Dacă nu de ce din cînd în cînd
această durere ascuțită sub omoplatul stîng
și de ce de-atîta timp tratatul meu despre
barbarie
și sacralitate
stagnează de fiecare dată la greci?

RAPORT CĂTRE NOPTILE STERPE

Ceea ce ne leagă e-un cîntec de moarte.
Trec printre ziduri și strig:
Abel Abel frate Abel ceea ce
ne leagă pe noi e-un cîntec de moarte!
Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns
ALTCEVA
SFÎȘIE CORIDOARELE
Cu hlamida cea neagră
ca flacăra cărții luminînd
trec pe drumuri străine și strig:
Abel Abel frate Abel ceea ce
ne leagă e-un cîntec de moarte!
Un vierme înghite unul după altul punctele
de suspensie ale lumii
seara UN ZEU OBOSIT ÎMI CADE PE
PAGINI.
Abel Abel frate Abel ceea ce
ne leagă e-un cîntec de moarte!
Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns
altceva sfîșie coridoarele o,
TRUPULE REGE carcasa mea
de spaimă & visare!

ZIUA ÎN CARE PRIMEAM O SCRISOARE DE LA ODYSSEAS ELYTIS

Peste pagini se așeza lumina tremurîndă
clopote mari își amestecau limbile
murmuram cîntece pentru cel ascuns în
cearcănele
cîntecului.
Venea Moartea cerea tinereții iertare și trecea
mai departe
moartea de culoarea străzii Max Jacob
moartea ca o seară subțire perfectă ca rîsul femeii
iubite.
Intram tot mai des în cinematografele lui Iisus
la întoarcere povesteam de-o apă neagră
“O, DIEU, PURIFIER NOS COEURS!”
O, Dieu! Cîteam greața de Sartre și ore
franceze
de Ion Pop și sfîrșitul războiului lumii de
Llossa
între timp multă trăcăneală cu de-alde Dante,
Emily Dickinson, Gregory Corso,
Jorge Lezama Lima, Tudor Gheorghe și Noica
puși laolaltă în amintire.

Iunie 2014

În ziua cînd primeam o scrisoare de la
Odysseas Elytis
peste pagini se așeza lumina tremurîndă
clopote mari își amestecau limbile
ieșeam în stradă (O, FEMEILE CU TRUPUL
SFĂRÎMICIOS
CA TUTUNUL!)
printre suferinții de ementropie
obosit de drumurile din palmă
îmi puneam sufletul cu fața la zid
nebul după libertatea ascunsă în lucruri.
Chiar și aceste rînduri tîrzii și amestecate cu
roua
unei dimineți de septembrie
mi se par o goană după libertatea
pe care ți-o dă singurătatea
în fața căreia și nefericirea-i o scuză.

RÎUL CE TRECE PRIN INIMA MEA

Să vină seara.
Așteptarea să limpezească noi vînători
de cuvinte vînători cu ogari alergînd.
Tac. Uneori semăn cu refugiile
îmi înghesui singurătatea-n oglinzi
(nici o victorie)
cineva mă ademenește cu vorbe ca monezile
fierbinți
mamă nu e moartea
trecem fiecare cu o altă icoană în mîini
roua deconspiră sigiliile luna
descuie toate ușile
îți mai amintești rîul ce trece prin inima mea
mamă de cînd mă știu adorm cu mîinile goale
ce să fac
exist și eu ce subțire mi-i umbra.

ȘTREANGUL NEGRU

Pe nesimțite îmbătrînești
tot căuțînd metafore pentru gloria unui text
împroșcat cu azur cu idei vermion cu roza
apocalipsă
a clipei de față.
Erai tînăr îți creșteau intrigi și gheare
de sfîșiat sărbătorile
zilnic priveai ștreangul negru
ȘTREANGUL NEGRU.
Învățai:
arta e o mică înșelătorie aplicată celulelor
orgolioase.
Învățai:
Vita impedere vero. Să-ți consacri viața
adevărului.
Într-o cameră cu ziduri livrești
într-un oraș limbut
zilnic priveai ștreangul negru
ștreangul negru.
DAR VENIȚI ȘI VOI MAI APROAPE BĂ
DISPERAȚILOR!
De aici totul se vede mai bine. Gîndacul
rătăcit
prin stepă. Puținătatea. Idiomul. Coverga.
Saliva răstignită pe aprige ovații.

VIN, FEMEIE ȘI CÎNTEC

Multă vreme n-ai dat importanță Diavolului
așezat la mesele noastre.
Wein, Weib und Gesang adică
vin femeie și cîntec
ivite duminical în atelierul de reparat
speranța
de îndreptat firul strîmb de beteală.
Prea mult ai stat îngropat de viu prin
catacombele visului devastator al propriilor
sentimente violator al propriilor
intimități.
Deci crape dracului și singurătatea festivă
atîrnată la gît ca ghirlandele!
Astăzi după cuneiformele acestei ploii de april
iată și curcubeul:
mai distins mai gramatical.

Și cîntecul: Hai în Guadelupa
Să privim cu lupa
Că ni-i Moartea sinecură
Și-i dăm zilnic peste gură...
Vin femeie și cîntec.
Dacă totul e circ de ce să mai admonestezi
fardul?

HORTUS DELICRARUM

Nici soldații nu sînt de mîncare, Moarte
lasă-i să viseze victorii!
Ieri am fost mai puțin viu
și poate bucuria ta fără margini.
Barbituricele propanololul și toate
preparatele prietenului John farmacistul
s-au dovedit inutile precum IDEILE
CU CARE FĂCEAM CÎNDVA DRAGOSTE
într-o cafea uitată de lume.
Ieri am fost mai puțin viu
și în preajmă bucuria ta fără margini.
M-am rostogolit în jurul sîmburelui acrișor
de lumină
ți-am refuzat cătușele, Neînduplecato,
am recitat din memorie marile cărți
prin ele am peripatetizat ca prin
grădina plăcerilor
am probat mirarea idioată în fața cenușii
și pînă seara am sportat numărul
idiosincraziilor.
Retras în secrete odăi
total iritat de prezentul etern
am plîns bulversant și-am rîs postmodern.

BLUES

Cel mai rău e să mori într-o duminică:
îngeri grețoși rînjesc pe acoperișuri
fantomele bat tam-tamuri și simți
cum putrezește prezența
și se sfarmă speranța sub tălpi
precum pastilele de sticlă
cum pe nesimțite rămii vădov de lume.
La tine mă gîndesc suflet răvășit
litanie tristă
ce-ai să te faci cînd n-o să poți dresa asfințituri
nici risipi aprinsele solilocvii
la tine trupule prieten
cum vei suporta despărțirea de
aerul trădător ce-ai să te faci
carnea mea histerizată de cîntec?

VÎNZĂTORUL DE OAMENI

Totul e să nu nimerești de mai multe ori
în aceeași moarte.
Dar tu aduni firimiturile unei duminici pustii
te prefaci fericit.
Rătăcitor printre adevăruri de-o clipă
prea des te trezești încrustînd răsărituri.
Și iată vine la tine Vînzătorul
ridicat dintre arginții albaștri
și te-ntreabă de ce-s vinovate litaniiile
vine la tine Vînzătorul dintre arginții
scîrbei albastre
și-ți dăruiește o pasăre de paie.

“O pasăre de paie nu înseamnă un zbor
mai puțin?”

Ce importanță mai are zice
Vînzătorul de oameni
tot vei rămîne o casă de frig la marginea
drumului
ce importanță...
Estimp tu mîngîi molozul unei trecute
duminici răsfoiești cărțile prin care se plimbă
aceleași bodegi aceiași bărbați
ce nu obosesc niciodată
vorbești fără rost despre rugul adormit între
hîrtii creponate
despre aureola magilor călători
sau despre infirmitatea de-a fi fericit.
Ce vreți LUCIDITATEA E O DISCIPLINĂ
PENTRU MARTORI TÎRZII!

*cineva mă
ademenește cu
vorbe ca
monezile
fierbinți
mamă nu e
moartea
trecem fiecare
cu o altă icoană
în mîini
roua deconspiră
sigiliile luna
descuie toate
ușile*

Din poezia lumii

Igor CINNOV (1909 – 1996)

Poet din primul val al emigrației ruse de după revoluția bolșevică, confrate de intemperii al lui Ivan Bunin, Aleksei Remizov, Gheorghi Ivanov și atâtor altor „parizieni ruși”.

S-a născut în localitatea Tukums din apropierea orașului Riga, unde avea să-și facă studiile la Drept. Primele versuri le publică în revista „Cisla” (1933). Itinerarul său de emigrant avea să treacă peste continente: Germania (1944), Franța (1947), SUA (1962). A fost profesor de slavistică la Universitatea din Kansas City. A publicat volumele de versuri „Monolog” (1950), „Linii” (1960), „Metafore” (1968) ș. a.

Creația sa resimți influența poeziei „notei pariziene” a poeziei ruse. Îi este caracteristic experimentul întru formă elevată, îmbinarea neoclasicismului cu imaginile suprarealiste, astea din urmă (...dinainte!) ținând, firește, de avangardă.

LEO BUTNARU

* * *

De cu zori, cocoșul anunță
Că noaptea a rămas în urmă:
Cucul – că, uite, atâția ani
Sunt în față și
Așteptarea nu-și curmă.

Cu-cu sau *cu-cu-ri-gu* –
E unul și același sens:
Curge (fii atent!)
Ca un șuvoi de grăunțe,
Mai ales.

Dar știi, există o pasăre,
Ea nîcicînd, nîcicum nu cântă:
Ci doar timpul, ca pe grăunțe,
Îl tot ciugulește
În tainica-i pîndă.

* * *

Ceea ce-mi era de consolare
A încetat de a mai consola,
Cu toate astea, uneori,
Mă mai distrez și eu cumva.

Mă distrez cu brutalul frig,
Vîntul aspru, zilele gri,
Mă distrez cu sărăcicioasa urbe –
Și astfel trece zi după zi.

De nu-n Rusia, în Germania, fie,
Iată-mă în lung de râu, la plimbare,
Distrîndu-mă prin combinație
De indiferență și întristare.

* * *

Ascultînd amurgul roz al poemelor smolite,
calda muzică, tandru aromitoare a scoicii de care

cu micuța ureche rozie lipită cât mai comod,
repetînd „Hulubașule, hulubașule...” în uitare.

Auzind, cum a fulgilor stoluri luminoase
zboară, coboară iar, umplînd a Crăciunului
noapte,
privind la rozul foșnet din largul cămin,
văzînd nocturna tăcere a iernaticelor străzi,
toate.

Ascultînd pieptul, ce bîlmăjește a fericire și milă,
simțînd mirosul de iasomie al fulgilor din nălțimi tihnite,
parcă în melodia vîraticului râu afundîndu-te
în ciudatul, violetul amurg al poemelor smolite.

* * *

Cu fiecă an e tot mai clar: da, o nouă prăbușire
A ridicolelor tentative, încercărilor
împovărătoare.

Posibil, destinul fericire să ne fi promis,
Dar nu și-a respectat cuvîntul, se pare.

Astfel într-un necunoscut și strîmt restaurant
Dintr-o dată vezi, în oglindă, o largă sală,
Pornești într-acolo – și te convingi: minciună
e, părere –
Aceiași oameni, aceeași sală strîmtă
Pe suprafața de gheață-a oglinzii stinghere.

* * *

Iată, trăiești: deșertăciune, sărăcie,
Zadarnic calculezi, pui-scoți la cont,
Dar vezi că suma nu-i care-ar trebui să fie;

Dar de mori – întunerice, muțenie
Și o atare, amice, pustietate, glod,
Ca nopțile sub o arcadă de pod.

* * *

Noaptea, muncitorii au reparat podul,
Ca pe el să poată goni nebunește
Automobilele oamenilor de afaceri
Importanți, sau celor excelent asigurați –
Și de orice alte categorii, firește.

Să zicem: duba, automobilu-nchisorii (greu,
sombrou,
Ce, iese, vă ocrotește ban, avere),
Sau – cel iute, albișor – al spitalului de
urgență

Sau – cel, tragic cu măsură,
Plicticos – de la pompe funebre.

* * *

Cîrciumă, uzină, pânaie, spital
Și chiar cimitirul – sunt aproape.
Nu, acest orașel nu-i demn să-ți apară-n vis.
Și prin noroiul în frîmînt, iubite frate,
Merg soldații sub bătaia de tobă
(Cazarma le e dincolo de colț, undeva).
Ei nu poartă vreo vină oarecare,
Dar vor fi uciși. Sau într-un ceas bun, așa
ceva,
Pe alții vor ucide. Clopotarii
Trag clopote în cea mai bună lume
Și atât de netulburat stăpînul
Mîna boii la măcel, se spune.

* * *

În pahar se răcește auriul ceai,
Petala lui vede auritul Kitai.

Gîlbenește ceaiul ca Fluviul Galben
Și se topește zahărul ca norii, pal ten.

Felia de lămâie – ca auriu, mic soare
Prin fum ușor și ceață delicat apare.

Aburii subțiri se arată și îi crezi
Neguri transparente-n lanuri de orez.

Și lingurița ca rază argintie

Căzu-n micuțul ochi de apă aurie,

În care plutește petala din Kitai,
Minusculul și scurtul dînzei rai.

* * *

Ni se pare totul clar, simplu peste poate:
Pe banca din scuar, alături de noi,
Un bătrîn slăbănog, stors de muncă grea,
Stă cu coloana vertebrală îndoită,
Privindu-și palmele scorojite.

Dar nu vertebrala, ci tulpină de stuf de la țîrm
Se încovoae; nu liniile din palmă
(Pe fundalul palidului asfințit)
Crăpără sub grindină și vînt.

Nu bate inima, ci talazul mării,
Nu tusea, ci cavalcada tunetului,
Și nu frisoane, fiori, ci Calea Laptelui
Străbate trupul ceresc cu șuvoi luminos.

Dar poate că el doarme în patul său
Sau se ceartă cu soția ori putrezește-n
mormînt.

* * *

Cer înseninat și păsări în zbor.
Ce știi eu – despre viață, moarte, Dumnezeu?
Ce știm noi? – țin minte un apus asemănător.
Puntea navei, orizont, ca un țîrm mereu...

Cu noi călătorea un copil trist, orb din născare
Cu imperturbabile, încremenite pupile-n
dilatate,
Asculta atent... Cum, confuz, vuieste dincolo
de bord
Albastra, necunoscuta nevăzătorului mare...

Cer înseninat și păsări în zbor.

Ce știi eu – despre viață, moarte, Dumnezeu?

Ce știm noi? – țin minte un apus asemănător.

Puntea navei, orizont, ca un țîrm mereu...

traduceri